

ULKOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO 10/2008 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisön viisumisäännöstä (viisumisäännöstö)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 28 päivänä lokakuuta 2008 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisön viisumisäännöksi (viisumisäännöstö) (U 52/2008 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että ul-

koasiainvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- yksikön päällikkö Hilikka Nenonen, ulkoasiainministeriö.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Viisumisäännösten uudistuksen keskeinen muutos ovat biometriikkaan liittyvät kokonaan uudet säännökset: viisuminhakijoilta ryhdytään keräämään sormenjäljet, jotka talletetaan EU:n yhteiseen viisumitietojärjestelmään sen tullessa käyttöön vuodesta 2009 alkaen. Samalla tehdään mahdolliseksi entistä laajempi jäsenmaiden välinen yhteistyö hakemusten vastaanottamisessa ja käsittelyssä, mikä voi tapahtua esimerkiksi perustamalla yhteisiä hakemusten vastaanotto- ja käsittelykeskuksia.

Yksi keskeinen uudistettava asiakokonaisuus liittyy viisumihakemuksen käsittelyyn ja päätöksentekoon. Tavoitteena on määritellä selkeät ja yhdenmukaiset menettelytavat, jotka kattaisivat koko viisumin hakuprosessin ja päätöksenteon. Näin pyritään hakijan kannalta mahdollisimman suureen ennakoitavuuteen ja läpinäkyvyy-

teen ottaen huomioon myös ihmis- ja perusoikeusnäkökulma. Samalla eri jäsenmaiden noudattamien menettelytapojen yhdenmukaistamisen tavoitteena on ehkäistä edullisimman viisumikohtelun etsimistä (ns. visa shopping -ilmiö).

Valtioneuvoston kanta

On tärkeää, että EU:n viisumipolitiikan toteuttamista ohjaava, nykyisellään osin vanhentunut, hajanainen ja puutteellinen viisumisäännöstö uudistetaan kokonaisuudessaan ja kootaan mahdollisimman selkeäksi kokonaisuudeksi. Säädöspohjan uudistaminen parantaa ja selkiyttää sekä viisuminhakijan asemaa että hakemuksen käsittelyn ja päätöksenteon ennakoitavuutta.

Säännösten kokonaisuudistuksella tulee edistää myös jäsenmaiden noudattamien käytäntöjen yhdenmukaistamista ja siten vahvistaa unionin yhteistä viisumipolitiikkaa. Tämä uudistus

yhdessä vuonna 2009 käyttöön otettavan yhteisen viisumitietojärjestelmän ja biometristen tunnistajien kanssa luovat hyvät edellytykset tavoitteen toteutumiselle.

Viisumisäännösten tulisi tarjota välineet helpottaa ns. bona fide -matkustamista viisumivel-

vollisista maista ja samalla antaa soveltajalle mahdollisuudet väärinkäytösten estämiseen.

Viisumisäännösten valmistelussa ja soveltamisessa on samalla varmistettava, että perus- ja ihmisoikeuksien suoja toteutuu asianmukaisesti viisumimenettelyissä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Euroopan unionin jäsenmaat noudattavat yhteistä viisumipolitiikkaa, jota toteutetaan tällä hetkellä pääosin Schengenin säännösten pohjalta. Ulkoasiainvaliokunta pitää käsiteltävänä olevaa ehdotusta viisumisäännösten kokonaisuudistukseksi erittäin tarpeellisena, koska saadun selvityksen mukaan nykyiset säädökset ovat osittain vanhentuneita, epätarkkoja ja hajanaisia. On tärkeää, että Euroopan unionin yhteisestä viisumipolitiikasta on selkeä kuva myös kolmansissa maissa.

Uudistuksen keskeinen tavoite on vahvistaa yhteistä viisumipolitiikkaa selventämällä ja yhdenmukaistamalla viisumihakemusten käsittelyyn liittyviä menettelytapoja ja parantamalla hakijan oikeusturvaa. Uudistuksella pyritään tukemaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisiä yhteistyötä viisumihakemusten vastaanotossa ja käsittelyssä. Ulkoasiainvaliokunta pitää tar-

keänä yhteisten viisumihakemuskeskusten perustamista.

Käsittelyssä oleva aloite asetukseksi yhteisön viisumisäännösten on annettu heinäkuussa 2006, mutta sitä koskeva perustuslain 96 §:n 2 momentin mukainen U-kirjelmä on toimitettu eduskunnalle vasta lokakuussa 2008. Valiokunta muistuttaa, että valtioneuvoston on toimitettava EU-aloitetta koskeva kirjelmä viipymättä eduskunnan käsittelyyn siitä tiedon saatuaan, jotta eduskunnan tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa Suomen neuvottelukantojen valmisteluun varmistetaan.

Lausunto

Lausuntonaan ulkoasiainvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pertti Salolainen /kok	Katri Komi /kesk
jäs.	Eero Akaan-Penttilä /kok	Annika Lapintie /vas
	Pekka Haavisto /vihr	Elisabeth Naucélér /r
	Eero Heinäluoma /sd	Aila Paloniemi /kesk
	Liisa Jaakonsaari /sd	Pekka Ravi /kok
	Antti Kaikkonen /kesk	Ben Zyskowitz /kok
	Antti Kalliomäki /sd	vjäs. Juha Korkeaoja /kesk
	Ilkka Kanerva /kok	Kimmo Sasi /kok.
	Tanja Karpela /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna Hulkkonen.